

STRATEGIJA ZA MLADE GRADA SKRADINA

Za razdoblje od 2025. do 2028. godine

Skradin, svibanj 2025.

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Co-funded by
the European Union

Sadržaj Strategije za mlade Grada Skradina isključiva je odgovornost udruge mladih „Mladi u Europskoj uniji“

Sadržaj

1. UVOD	4
2. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE	5
3. ANALIZA STANJA I ISPITIVANJE POTREBA MLADIH GRADA SKRADINA	6
4. OBRAZOVANJE I VOLONTERIZAM.....	9
5. ZAPOSŁJAVANJE I PODUZETNIŠTVO MLADIH	12
6. SOCIJALNA ZAŠTITA I UKLJUČIVANJE	15
8. ZDRAVLJE I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA MLADIH	17
9. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU	19
10. KULTURA I MLADI	22
11. MLADI U EUROPSKOM I GLOBALNOM OKRUŽENJU	24
13. ZAKLJUČAK.....	27

PREDGOVOR

Mladi predstavljaju heterogenu i dinamičnu društvenu skupinu koju karakterizira velika raznolikost u različitim aspektima života. Unutar ove skupine nalazimo osobe koje se razlikuju po obrazovnom statusu – neki su još uvijek učenici ili studenti, dok su drugi već završili obrazovanje i započeli profesionalnu karijeru. Također, razlike postoje i u profesionalnom statusu – dok su neki zaposleni, drugi su nezaposleni, samozaposleni ili tek traže svoje mjesto na tržištu rada.

Ponašanje i životni stilovi mladih jednako su raznoliki. Neki su usmjereni prema tradicionalnim vrijednostima i obrascima ponašanja, dok drugi eksperimentiraju i traže nove načine izražavanja i življenja. U tom smislu, mladi često predstavljaju nositelje promjena i inovacija u društvu. Njihovi interesi, hobiji, načini provođenja slobodnog vremena te upotreba tehnologije dodatno potvrđuju njihovu raznolikost i prilagodljivost suvremenim društvenim trendovima.

Politička uvjerenja mladih također variraju – dok su neki politički aktivni i jasno izražavaju svoje stavove, drugi pokazuju određenu apatiju ili nepovjerenje prema političkom sustavu. Ipak, mnogi mladi sudjeluju u građanskim inicijativama, volontiranju ili borbi za različita društvena pitanja, poput zaštite okoliša, ravnopravnosti i ljudskih prava.

Unatoč svim razlikama, ono što povezuje sve mlade je njihova dobna pripadnost – općenito se pod mladima smatraju osobe u dobi između 15 i 30 godina. Ovo je razdoblje života koje se smatra prijelaznim – između djetinjstva i potpune odraslosti. Tijekom tog vremena mladi razvijaju vlastiti identitet, osamostaljuju se, donose važne životne odluke te oblikuju svoje mjesto u društvu. Upravo zbog toga, ova dobna skupina zaslužuje posebnu pažnju i podršku u svim segmentima društvenog života – od obrazovanja i zapošljavanja, do stanovanja, zdravlja i aktivnog sudjelovanja u društvenim procesima.

1. UVOD

Udruga mladih „Mladi u EU“, temeljem višegodišnjeg iskustva u izradi i provedbi Strategija za mlade u Šibeniku, Drnišu i Kninu, prepoznala je potrebu i potencijal za izradu *Strategije za mlade Grada Skradina*. Kao nositelj aktivnosti izrade, Udruga je u suradnji s Gradom Skradinom te drugim relevantnim dionicima započela izradu ovog strateškog dokumenta.

Strategija za mlade Grada Skradina je službeni dokument lokalne politike prema mladima, koji se temelji na Nacionalnom programu za mlade 2023. – 2025. te rezultatima ispitivanja potreba i preferencija mladih na području Grada Skradina. Strategija nastoji odgovoriti na stvarne izazove i potrebe mladih kroz konkretne mjere i aktivnosti koje uključuju lokalnu samoupravu, obrazovne ustanove, udruge mladih i druge relevantne institucije.

Riječ je o značajnom iskoraku Grada Skradina u stvaranju institucionalnog okvira za razvoj politike za mlade. Strategija omogućuje strateško promišljanje o potrebama mladih, izazovima s kojima se svakodnevno susreću te načinima prevladavanja postojećih prepreka. Dokument sadrži popis mjera i aktivnosti iz Nacionalnog programa, prilagođenih lokalnom kontekstu, kojima se nastoji odgovoriti na specifične potrebe mladih u Skradinu.

U proces izrade Strategije aktivno su bili uključeni mladi s područja Grada Skradina i okolnih mjesta, u dobi od 15 do 30 godina. Sudjelovali su kroz fokus grupe te ispunjavanje anketnih upitnika, gdje su iznijeli svoje stavove, prijedloge i kritike vezane uz različite teme važne za njihovu svakodnevicu.

Ova Strategija ne teži kvantitativnom nizanju mjera, već se usmjerava na kvalitetno prepoznavanje i rješavanje ključnih problema s kojima se mladi suočavaju. Cilj Strategije je omogućiti mladima bolji pristup obrazovanju, zapošljavanju, kulturnim i sportskim sadržajima, participaciji u društvenom životu te osigurati sustavniji dijalog između mladih i lokalne vlasti.

Strategija će pružiti analizu trenutnog stanja, definirati ključne mjere i njihove nositelje te poslužiti kao smjernica za oblikovanje konkretnih aktivnosti usmjerenih na zadovoljavanje potreba mladih u ovom području.

Strategija obuhvaća razdoblje od 2025. do 2028. godine, a izrađuje se u skladu s mogućnostima i ovlastima lokalne samouprave Grada Skradina.

2. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE

Inicijativa za izradu Strategije za mlade Grada Skradina pokrenuta je tijekom 2025. godine kroz snažno partnerstvo između Udruge mladih „Mladi u EU“ i Grada Skradina, uz aktivnu podršku lokalnih organizacija civilnog društva koje djeluju s mladima i za mlade. Ova suradnja nastala je kao odgovor na sve izraženiju potrebu za sustavnim pristupom politikama za mlade te usklađivanjem lokalnih aktivnosti i mjera s realnim potrebama mladih u zajednici.

Strategija je osmišljena kako bi se postavio dugoročan okvir za djelovanje u području mladih, koji će biti utemeljen na principima participativne demokracije, inkluzije i međusektorske suradnje. Metodološki pristup izradi Strategije temelji se na aktivnom uključivanju mladih u svim fazama procesa – od planiranja, istraživanja, donošenja zaključaka, do same izrade dokumenta. Cilj je bio osigurati da se glas mladih jasno čuje i uvaži u procesu donošenja odluka koje ih se direktno tiču.

Prikupljanje relevantnih podataka provedeno je kroz niz strukturiranih aktivnosti, uključujući fokus grupe s mladima iz različitih dijelova Skradina i okolice, anketne upitnike usmjerene na ispitivanje mladih te intervju s relevantnim dionicima. To je doprinijelo prepoznavanju izazova i potencijala u različitim područjima – obrazovanju, zapošljavanju, kulturi, sportu, slobodnom vremenu, zdravlju i društvenom uključivanju.

Tijekom procesa izrade Strategije održani su brojni konzultativni sastanci s ključnim dionicima na lokalnoj razini, uključujući predstavnike lokalne vlasti, osnovnih i srednjih škola, kulturnih ustanova, sportskih klubova, poduzetničkog sektora te socijalnih službi. Time je osigurana široka zastupljenost svih sektora koji direktno ili indirektno utječu na život mladih i omogućena bolja koordinacija budućih mjera i programa.

Grad Skradin imao je bitnu ulogu u pružanju institucionalne i političke podrške cijelom procesu, čime je dodatno osnažen značaj Strategije kao službenog dokumenta lokalne politike za mlade. Istovremeno, Udruga mladih „Mladi u EU“ preuzela je operativno vodstvo u provedbi aktivnosti, obradi i analizi prikupljenih podataka te izradi nacrtu Strategije, vodeći računa o usklađenosti s nacionalnim i europskim smjernicama za politiku prema mladima.

Strategija za mlade Grada Skradina predstavlja važan iskorak u kreiranju inkluzivnog, poticajnog i održivog okruženja za razvoj mladih, te služi kao temelj za planiranje i provedbu konkretnih mjera u budućnosti.

3. ANALIZA STANJA I ISPITIVANJE POTREBA MLADIH GRADA SKRADINA

3.1. Popis stanovništva

Prema popisu stanovništva iz 2021. godine, Grad Skradin ima ukupno 3.349 stanovnika. Mladi u dobi od 15 do 29 godina čine približno 17% stanovništva, što predstavlja oko 570 mladih osoba (procjena temeljena na DZS podacima i prosječnom udjelu mladih u ruralnim sredinama).

Demografski trendovi upućuju na postupno smanjenje broja mladih, prvenstveno zbog migracija prema većim urbanim središtima (Šibenik, Zadar, Zagreb, Split), odlaska na studij te ekonomske migracije u inozemstvo. Skradin, iako atraktivan turistički grad, suočava se sa sličnim izazovima kao i ostali manji gradovi – sve izraženijom depopulacijom mladih.

3.2. Obrazovanje

Na području Grada Skradina djeluje Osnovna škola Skradin, dok srednjoškolci uglavnom pohađaju škole u Šibeniku. Za potrebe visokoškolskog obrazovanja, većina mladih se školuje u Splitu, Zadru, Šibeniku ili Zagrebu. Lokalno ne postoji visokoškolska ustanova, što dovodi do slabe povezanosti mladih studenata s lokalnom zajednicom tijekom studija, a povratak u zajednicu nakon završetka studija nije čest.

Obrazovni profil mladih iz Skradina najčešće je orijentiran prema strukovnim zanimanjima, uslužnim djelatnostima i turizmu. Formalno i neformalno obrazovanje izvan redovnog sustava obrazovanja rijetko se koristi, najčešće zbog slabe dostupnosti programa i nepostojanja lokalnog centra za cjeloživotno učenje.

3.3. Zapošljavanje

Područje Grada Skradina karakterizira izražena sezonalnost u zapošljavanju, što se posebno odražava na položaj mladih na tržištu rada. Tijekom ljetnih mjeseci, najveći broj mladih pronalazi privremeni posao u sektorima turizma i ugostiteljstva, koji su temelj gospodarske aktivnosti ovog područja. Zapošljavanja su često kratkoročna, nesigurna i ne nude mogućnosti za dugoročni profesionalni razvoj.

U zimskom razdoblju mogućnosti za zapošljavanje drastično opadaju, posebno za mlade osobe koje nemaju specijalizirane ili tražene vještine. Time se dodatno produbljuje nesigurnost u zapošljavanju te se mladi suočavaju s učestalim prekidima u radnoj aktivnosti, što otežava financijsku stabilnost i planiranje budućnosti.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (Područna služba Šibenik), mladi iz šireg područja Skradina čine značajan udio među nezaposlenima. Međutim, službene brojke ne odražavaju stvarno stanje, budući da je velik broj mladih izvan evidencije HZZ-a – mnogi povremeno rade sezonske poslove bez prijave ili su privremeno zaposleni u inozemstvu. Ova

pojava tzv. "nevidljive nezaposlenosti" otežava planiranje učinkovitih mjera jer stvarni broj nezaposlenih mladih ostaje podcijenjen.

Strukturna nezaposlenost mladih u Skradinu rezultat je dugotrajnog nesklada između obrazovnog sustava i potreba lokalnog tržišta rada. Mladi često završavaju škole i smjerove koji nemaju izravnu poveznicu s dostupnim poslovima na lokalnom tržištu, osobito izvan turističke sezone. Osim toga, nedostatak prilika za stručno usavršavanje i profesionalno mentorstvo dodatno smanjuje konkurentnost mladih na tržištu rada.

Potrebni su snažniji lokalni poticaji za razvoj poduzetničkih aktivnosti i socijalnog poduzetništva, kroz sustavnu podršku samozapošljavanju, edukacijama o poduzetničkim vještinama, olakšani pristup financiranju i umrežavanju mladih poduzetnika. Jednako tako, postojeće sezonske poslove potrebno je strateški povezati s cjeloživotnim razvojem karijere – kroz dodatne edukacije, mentorstva, radne prakse i poticanje višegodišnjeg zadržavanja u istim sektorima uz profesionalni rast.

U konačnici, jačanje suradnje između lokalnih vlasti, obrazovnih ustanova, privatnog sektora i civilnog društva trebalo bi doprinijeti stvaranju održivog okruženja koje omogućuje mladima da ostanu, razvijaju se i grade karijere u vlastitoj zajednici.

3.4. Udruge civilnog društva

Na području Grada Skradina registrirano je više od 30 udruga, od kojih se značajan broj bavi sportom, kulturnom baštinom, očuvanjem okoliša i lokalnim razvojem. Udruga mladih kao zasebna forma nije formalno aktivna, ali postoji nekoliko pojedinaca i neformalnih grupa koje su prethodnih godina organizirale kulturna događanja, radionice i volontiranja (najčešće uz potporu udruga iz Šibenika).

Potencijal za razvoj civilnog društva u Skradinu leži u umrežavanju s jačim organizacijama iz okolice, kao i u osnaživanju mladih za samostalno vođenje udruga i inicijativa. Nedostatak prostora i opreme također ograničava aktivaciju mladih, dok je informiranost mladih o mogućnostima sudjelovanja u civilnom društvu vrlo niska.

3.5. Potencijali i prilike

Grad Skradin posjeduje izuzetne prirodne, kulturne i turističke resurse koji, ako se pravilno usmjere, mogu postati temelj za lokalni razvoj mladih.

Glavni razvojni potencijali Skradina za mlade uključuju:

- Blizinu Nacionalnog parka Krka i mogućnost uključivanja mladih u ekološki i pustolovni turizam
- Razvoj kulturnih manifestacija (Skradinsko kulturno ljetovanje, Susret dalmatinskih klapa, Glumište pod murvom, Advent pod murvom...)
- Pokretanje edukativnih aktivnosti i volontiranja u suradnji s NP Krka, Turističkom zajednicom, školama i udrugama

- Poticanje samozapošljavanja u turizmu i tradicionalnim obrtima
- Razvoj coworking i edukativnih prostora u staroj gradskoj jezgri
- Mogućnosti financiranja iz EU fondova, osobito Interreg i ruralnog razvoja
- Umrežavanje mladih s poduzetnicima i OPG-ovima radi prakse, mentorstva i sezonskog zapošljavanja
- Uključivanje mladih u valorizaciju kulturne baštine i tradicijskih znanja

3.6. Ispitivanje potreba

U svrhu izrade Strategije za mlade Grada Skradina, provedeno je istraživanje potreba mladih u obliku:

- Anketnog upitnika
- Fokus grupa s mladima
- Intervjua s relevantnim dionicima (škola, roditelji, udruge, poduzetnici)

Cilj istraživanja je prikupiti konkretne podatke o:

- Načinu provođenja slobodnog vremena
- Interesima i hobijima
- Potrebama za edukacijom, volontiranjem i zapošljavanjem
- Stavom mladih prema životu u Skradinu
- Njihovom osjećaju pripadnosti i mogućnostima sudjelovanja u zajednici

4. OBRAZOVANJE I VOLONTERIZAM

U gradu Skradinu ne postoji srednja škola niti visokoškolska ustanova, što znači da većina mladih nakon osnovnoškolskog obrazovanja svakodnevno putuje ili preseljava u Šibenik i druge gradove radi nastavka obrazovanja. Time se stvara fizička i sadržajna udaljenost između mladih i njihove lokalne zajednice, što često dovodi do slabljenja njihove povezanosti sa Skradinom, ali i smanjenih mogućnosti aktivnog uključivanja u lokalni društveni život.

Također, na području grada ne postoji sustavno razvijen oblik neformalnog obrazovanja, poput edukacijskih radionica, treninga ili programa osnaživanja mladih koje bi organizirale institucije ili organizacije civilnog društva. Ono što postoji najčešće je niz povremenih aktivnosti, uglavnom vezanih uz manifestacije koje organizira Turistička zajednica, Crveni križ, Dobrovoljno vatrogasno društvo ili lokalne udruge. Takve aktivnosti, iako korisne i vrijedne, ne mogu nadomjestiti strukturirani i kontinuirani rad s mladima u području njihovog osobnog i profesionalnog razvoja.

Iako su mladima formalno dostupni brojni oblici neformalnog obrazovanja i mobilnosti, posebno putem nacionalnih i EU programa (kao što su Erasmus+, Europske snage solidarnosti i dr.), njihova informiranost o takvim mogućnostima je niska. U mnogim slučajevima mladi niti ne znaju kome se obratiti niti gdje potražiti informacije, a često i nemaju tehničke uvjete (prostor, opremu, podršku odraslih) za sudjelovanje u takvim programima. Problem dodatno produbljuje nedostatak edukacijskih prostora, opreme i lokalne infrastrukture, što čini mogućnosti provedbe radionica, edukacija ili seminara ograničenima ili logistički zahtjevnima.

Volonterizam, iako prisutan, nije dovoljno promoviran, strukturiran ni sustavno potican. Većina volonterskih aktivnosti mladih vezana je uz pojedinačne događaje, bez šire strategije koja bi uključivala volonterske klubove, sustavnu edukaciju o volontiranju ili priznanje volonterskog rada (npr. kroz volonterske knjižice, potvrde, javne zahvale i sl.). Mladi u Skradinu često nisu upoznati s pravima i mogućnostima koje im stoje na raspolaganju kao volonterima, niti s time da je volonterstvo važno za njihovu društvenu integraciju, razvoj vještina, ali i zapošljivost.

Stoga postoji izražena potreba za razvojem lokalne politike i infrastrukture koja će omogućiti mladima pristup neformalnom obrazovanju, aktivno sudjelovanje i strukturirano volontiranje — kako bi se mladi u Skradinu mogli ravnopravno uključiti u suvremene društvene procese, bez obzira na veličinu i resurse lokalne zajednice.

U ovom, te u sljedećim poglavljima, predložene su mjere definirane na temelju postojećih izazova, razvojnih potencijala Grada Skradina, konzultacija s predstavnicima lokalne samouprave, civilnog društva i mladih, te smjernica relevantnih strateških dokumenata. Mjere su osmišljene kao dio dugoročnog plana za poboljšanje položaja mladih u Skradinu u razdoblju 2025. – 2028. godine.

Budući da do sada nije sustavno provedeno ispitivanje potreba mladih u Skradinu, predložene mjere uključuju i osnivanje mehanizama trajnog dijaloga s mladima te istraživanje njihovih potreba u svrhu bolje pripreme budućih lokalnih politika.

Mjere:

1. Poticati neformalno obrazovanje i volonterizam mladih

Aktivnost 1.1.

Osigurati sredstva za financiranje programa ustanova, organizacija i udruga koje provode neformalno obrazovanje i volonterske aktivnosti

- **Cilj:** Razviti edukativne i volonterske sadržaje prilagođene lokalnim potrebama mladih
- **Ishodi:** Veći broj programa i radionica iz područja digitalnih vještina, poduzetništva, jezika, održivog razvoja i kulturne baštine; povećan broj mladih uključenih u edukacije i volontiranje
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, Turistička zajednica, Osnovna škola Skradin

Aktivnost 1.2.

Osnivanje lokalnog volonterskog centra (fizički ili online u suradnji s organizacijama iz Šibenika)

- **Cilj:** Strukturirati volonterske aktivnosti i osnažiti mlade za društveni angažman
- **Ishodi:** Povećan broj volontera, bolja evidencija i promocija volonterskih akcija, razmjena dobrih praksi s drugim zajednicama
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, Volonterski centar Pozitiva, Crveni križ, DVD Skradin

2. Uspostaviti bazu podataka i informacijski sustav o mogućnostima obrazovanja i volontiranja

Aktivnost 2.1.

Izraditi katalog i online platformu s informacijama o dostupnim programima obrazovanja i volontiranja

- **Cilj:** Informirati mlade o svim lokalnim, nacionalnim i EU prilikama za učenje i volontiranje
- **Ishodi:** Objavljen i ažuriran katalog (PDF, letak, web stranica); bolja informiranost i uključenost mladih
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, Razvojna agencija ŠKŽ, Osnovna škola Skradin, Turistička zajednica Grada Skradina

3. Provesti pilot-program edukacija za razvoj kompetencija mladih u ruralnom i turističkom području

Aktivnost 3.1.

Organizirati ciklus radionica (uživo i online) iz područja: održivog turizma, kulturne baštine, eko-aktivizma, digitalnih vještina, poduzetništva i komunikacije

- **Cilj:** Osnažiti mlade iz Skradina i okolice za zapošljavanje i samozapošljavanje
- **Ishodi:** Provedeno najmanje 5 radionica, sudjelovalo min. 40 mladih, izrađeni individualni planovi razvoja karijere ili poslovne ideje
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, NP Krka, Turistička zajednica, OPG-ovi i lokalni poduzetnici

4. Osigurati financijsku i mentorsku podršku mladima za projekte iz područja društvenih inovacija

Aktivnost 4.1.

Uspostava godišnjeg Javnog poziva za sufinanciranje projekata mladih (manjeg obujma)

- **Cilj:** Poticati proaktivnost, samoinicijativu i kreativnost mladih kroz male društvene projekte
- **Ishodi:** Provedeno najmanje 3 projekta godišnje, povećano uključivanje mladih u planiranje i provedbu lokalnih inicijativa
- **Nositelji:** Grad Skradin, Savjet mladih Grada Skradina, lokalne udruge

5. ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO MLADIH

Današnja gospodarska situacija, kao i specifičan ruralno-turistički karakter Grada Skradina, snažno utječu na mogućnosti i perspektive zapošljavanja mladih. Iako Skradin raspolaže prirodnim bogatstvima, kulturno-povijesnim naslijeđem i atraktivnom turističkom ponudom, lokalno gospodarstvo je slabo diverzificirano i uglavnom orijentirano na sezonske djelatnosti. U tom kontekstu, mogućnosti za stabilno zapošljavanje mladih tijekom cijele godine su ograničene, a to dodatno otežava njihovu dugoročnu egzistenciju u zajednici.

Mladi iz Skradina najčešće završavaju srednjoškolsko obrazovanje u Šibeniku, a dio njih se nastavlja obrazovati u većim urbanim sredinama poput Splita, Zadra ili Zagreba. Međutim, po završetku školovanja mali broj njih se vraća u Skradin, što je uglavnom posljedica nemogućnosti pronalaska odgovarajućeg posla, nedostatka infrastrukture za pokretanje poslovanja te ograničenih mogućnosti za kvalitetan obiteljski i društveni život. Ovakav trend dovodi do demografskog slabljenja zajednice, gubitka mladog i obrazovanog stanovništva te dodatne centralizacije ekonomskih i društvenih resursa u većim gradovima.

Među najčešćim izazovima s kojima se mladi suočavaju u području zapošljavanja su:

- nedostatak radnog iskustva i prilika za njegovo stjecanje (posebno za one koji se vraćaju u zajednicu nakon obrazovanja),
- slaba informiranost o mogućnostima samozapošljavanja i dostupnim poticajnim mjerama (na nacionalnoj i EU razini),
- nedostatna povezanost obrazovnog sustava s potrebama lokalnog tržišta rada, koje je često usmjereno isključivo na turizam i to sezonski,
- nedostatak edukacija i mentorske podrške za razvoj poslovnih ideja mladih,
- nepostojanje lokalnih poduzetničkih inkubatora ili prostora za rad mladih (coworking prostora).

Mladi su često prepušteni sami sebi u pronalasku poslovnih prilika i rijetko nailaze na institucionalnu podršku koja bi ih usmjerila, osnažila i pratila kroz proces zapošljavanja ili samozapošljavanja. Nedostatak lokalnih inicijativa i resursa koji bi mladima omogućili razvoj karijere u rodnom mjestu dodatno pogoršava situaciju.

S druge strane, Skradin i njegova okolica posjeduju značajan, ali neiskorišten potencijal u razvoju:

- društvenog poduzetništva, koje bi moglo istovremeno zapošljavati mlade i odgovarati na društvene potrebe zajednice,
- zelenog poduzetništva, temeljenog na održivom korištenju prirodnih resursa i zaštiti okoliša,
- turističkih obrta i vodičkih usluga, s naglaskom na kulturni turizam, aktivni turizam i eno-gastronomiju,
- OPG-ova i obrta temeljenih na lokalnoj poljoprivredi, tradiciji i znanjima.

Cilj lokalne politike za mlade u području zapošljavanja mora biti stvaranje povoljnog okruženja koje potiče ostanak mladih u zajednici, uz:

- razvoj lokalnih programa podrške samozapošljavanju (edukacije, mentorstva, financijske potpore),
- umrežavanje mladih poduzetnika s postojećim gospodarstvenicima i institucijama,
- jačanje informiranosti i pristupa mjerama HZZ-a i EU fondova,
- otvaranje prostora za praksu, volontiranje i zapošljavanje mladih unutar lokalne zajednice,
- promicanje inovativnih poslovnih modela koji odgovaraju na specifične potrebe ruralno-turističke zajednice poput Skradina.

Jedino kroz takav koordiniran i strateški pristup, moguće je zaustaviti negativne migracijske trendove i omogućiti mladima da vide svoju budućnost upravo u svom gradu.

Mjera 1: Poticati samozapošljavanje i razvoj poduzetništva mladih

Aktivnost 1.1: Umrežiti lokalne i regionalne aktere koji se bave zapošljavanjem i razvojem poduzetništva

- **Cilj:** Povezati Grad Skradin, razvojne agencije, Hrvatski zavod za zapošljavanje i civilni sektor radi zajedničkog djelovanja i razmjene informacija
- **Ishodi:** Održani redoviti sastanci dionika; uspostavljena baza podataka o programima i korisnicima; jačana suradnja lokalnih aktera
- **Nositelji:** Grad Skradin, HZZ – Područna služba Šibenik, Razvojna agencija ŠKŽ, lokalne udruge, turistički i obrtnički subjekti

Aktivnost 1.2: Promocija mogućnosti samozapošljavanja i poduzetničkih potpora za mlade

- **Cilj:** Informirati i motivirati mlade za korištenje postojećih mjera HZZ-a, HAMAG-BICRO-a, lokalnih i EU fondova
- **Ishodi:** Provedene promotivne kampanje, radionice i info dani; povećana vidljivost mogućnosti za pokretanje poslovanja u lokalnoj zajednici
- **Nositelji:** Grad Skradin, HZZ – područna služba Šibenik, lokalne udruge, Turistička zajednica Grada Skradina

Aktivnost 1.3: Podupirati projekte mladih koji razvijaju poduzetničke ideje s lokalnim utjecajem

- **Cilj:** Potaknuti razvoj inovativnih poduzetničkih modela – npr. društveno poduzetništvo, eko-turizam, obrti povezani s baštinom i poljoprivredom
- **Ishodi:** Financirani ili mentorirani projekti mladih; povećan broj mladih s izrađenim poslovnim planovima i pokrenutim inicijativama

- **Nositelji:** Grad Skradin, Razvojna agencija ŠKŽ, lokalne udruge, lokalni poduzetnici i OPG-ovi

Aktivnost 1.4: Uspostaviti "Poduzetnički kutak za mlade" u sklopu gradske uprave ili knjižnice

- **Cilj:** Osigurati fizičko ili virtualno mjesto gdje mladi mogu dobiti osnovne informacije, savjete i mentorstvo za pokretanje posla
- **Ishodi:** Dostupan i korišten informacijsko-savjetodavni prostor; provedeni individualni savjetodavni razgovori i radionice
- **Nositelji:** Grad Skradin, Gradska knjižnica „Ivan Pridojević“, Razvojna agencija ŠKŽ, suradnici mentori

Aktivnost 1.5: Uspostaviti natječaj "Moja ideja za Skradin" – nagradni program za poslovne planove mladih

- **Cilj:** Poticati poduzetničku kreativnost mladih kroz godišnji natječaj za najbolje lokalne poslovne ideje
- **Ishodi:** Povećan broj mladih uključenih u razvoj poslovnih planova; nagrađeni i vidljivi primjeri dobre prakse
- **Nositelji:** Grad Skradin, HZZ Šibenik, lokalne udruge, lokalni sponzori (turistički sektor, OPG-ovi, obrti)

6. SOCIJALNA ZAŠTITA I UKLJUČIVANJE

Socijalna zaštita i uključivanje mladih u Skradinu predstavljaju ključni temelj za očuvanje socijalne kohezije, jednakosti i održivog razvoja lokalne zajednice. U ruralnim i manje razvijenim sredinama poput Skradina, izazovi vezani uz socijalnu isključenost mogu biti posebno izraženi, osobito za mlade iz marginaliziranih ili ranjivih društvenih skupina. Kako bi svi mladi imali jednake prilike za osobni i profesionalni razvoj, potrebno je usmjeriti posebnu pažnju i dodatne resurse upravo prema onima koji su najviše izloženi socijalnim rizicima.

To uključuje:

- mlade iz obitelji slabijeg imovinskog statusa,
- nezaposlene mlade koji ne sudjeluju u obrazovanju niti u obuci (NEET populacija),
- mlade bez adekvatne obiteljske podrške,
- mlade osobe s invaliditetom i razvojnim poteškoćama,
- mlade s kroničnim zdravstvenim, mentalnim ili psihosocijalnim problemima,
- mlade pripadnike manjinskih i marginaliziranih skupina.

Navedene skupine suočavaju se s višestrukim preprekama – od ograničenog pristupa uslugama i obrazovanju, do nedostatka psihosocijalne podrške i diskriminacije u svakodnevnom životu. Često su takvi mladi nevidljivi u lokalnim politikama, ne sudjeluju u javnim raspravama niti su uključeni u programe koji bi im mogli pomoći.

Zbog manjeg broja stanovnika i ograničenih ljudskih, prostornih i financijskih kapaciteta na području Grada Skradina, izgradnja lokalnog sustava socijalne zaštite mladih zahtijeva inovativan, fleksibilan i partnerski pristup. To podrazumijeva:

- uspostavljanje kvalitetne međusektorske suradnje između Grada, centara za socijalnu skrb, škola, zdravstvenih ustanova i organizacija civilnog društva,
- razvijanje partnerskih odnosa s institucijama i organizacijama u Šibeniku i drugim većim centrima, kako bi se mladima omogućio pristup uslugama koje nisu dostupne lokalno,
- korištenje digitalnih alata i tehnologija za pružanje informacija, podrške i programa na daljinu – osobito savjetodavnih, edukativnih i psihosocijalnih,
- jačanje kapaciteta lokalnih udruga i volonterskih inicijativa koje mogu pružati podršku mladima kroz mentorstvo, edukacije, rad s ranjivim skupinama i aktivno uključivanje u zajednicu.

Osim toga, nužno je osigurati:

- pravovremenu identifikaciju mladih u riziku, kroz sustavnu suradnju škola, socijalnih službi i lokalnih institucija,
- razvoj lokalnih programa prevencije i intervencije, uključujući psihološko savjetovanje, edukaciju o mentalnom zdravlju, radionice emocionalnih i socijalnih vještina,

- dostupnost besplatnih i inkluzivnih sadržaja i aktivnosti za mlade, kako bi se spriječila izolacija i potaknulo uključivanje u društveni život.

Također, važno je razvijati programe osnaživanja mladih, kojima se potiče samopouzdanje, jačaju socijalne vještine i potiče participacija u zajednici. Mladi trebaju osjećati da su vrijedni članovi društva, neovisno o svojoj životnoj situaciji, i da imaju pravo na podršku, rast i razvoj.

U tom smislu, lokalne vlasti i relevantni dionici moraju:

- kreirati strateške dokumente koji prepoznaju ranjive skupine mladih i planiraju konkretne intervencije,
- pratiti podatke i potrebe mladih na terenu, kako bi mjere bile utemeljene na stvarnim problemima,
- uključiti mlade u oblikovanje rješenja, jer jedino participativnim pristupom mogu se stvoriti kvalitetni i održivi programi.

Socijalna uključenost mladih nije samo pitanje zaštite ranjivih, već i ulaganje u budućnost zajednice, jer društvo koje omogućuje svima jednake šanse i podršku gradi temelje za stabilnost, razvoj i međusobno povjerenje.

Mjera 1: Razvijati programe institucija i organizacija koje provode programe socijalne zaštite mladih

Aktivnost 1.1: Financijski i programski podržavati OCD-e koji provode socijalne i inkluzivne programe za mlade

- **Cilj:** Omogućiti mladima, posebno onima iz ranjivih skupina, dostupne programe koji im pomažu u prevladavanju socijalnih barijera i jačanju osjećaja pripadnosti zajednici
- **Ishodi:** Realizirani projekti udruga koji promiču jednakost, socijalnu uključenost i međugeneracijsku solidarnost; Broj uključenih mladih u programe
- **Nositelji:** Grad Skradin, Hrvatski zavod za socijalni rad – Područni ured Šibenik, HZJZ, zainteresirani OCD-i

Aktivnost 1.2: Provesti medijske i lokalne kampanje na temu jednakosti, socijalne pravde, tolerancije i uvažavanja

- **Cilj:** Osnažiti svijest mladih o važnosti solidarnosti, uključivanja i poštivanja različitosti kroz radio emisije, društvene mreže i lokalne radionice
- **Ishodi:** Održane barem 2 lokalne kampanje godišnje; Angažirani mladi volonteri kao ambasadori jednakosti; Objavljeni medijski sadržaji
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, partneri iz medija (Radio Ritam, Radio Šibenik, portali iz ŠKŽ)

8. ZDRAVLJE I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA MLADIH

Mladi u Skradinu, kao i u većini manjih i ruralnih sredina, suočavaju se s brojnim izazovima kada je riječ o dostupnosti zdravstvenih i savjetodavnih usluga, posebno onih koje se odnose na mentalno zdravlje, reproduktivno zdravlje, prevenciju ovisnosti i zdrav način života općenito. Nedostatak specijaliziranih stručnjaka i infrastrukturnih kapaciteta na lokalnoj razini, uz nedovoljnu prisutnost edukativnih i preventivnih programa, dovodi do toga da mladi često ostaju bez pravovremene podrške, osobito u razdoblju kada im je ona najpotrebnija – tijekom adolescencije i ulaska u odraslu dob.

Mentalno zdravlje, koje se u suvremenom društvu sve češće prepoznaje kao jedno od ključnih područja brige za dobrobit mladih, često se u malim sredinama još uvijek stigmatizira, dok su konkretne usluge psihološkog savjetovanja, psihoterapije i psihijatrijske podrške teško dostupne ili ih uopće nema. Mladi u Skradinu nemaju lokalno dostupnog školskog psihologa ni savjetovaništa, a često nisu ni dovoljno informirani gdje i kako potražiti pomoć u kriznim situacijama (npr. u slučaju anksioznosti, depresije, stresa, problema u obitelji, nasilja, problema u vršnjačkim odnosima i sl.).

Slično je i s reproduktivnim zdravljem, koje je još uvijek često tabu tema – posebno u ruralnim zajednicama. Nedostatak otvorenih edukacija i savjetovanišnih usluga vezanih uz kontracepciju, prevenciju spolno prenosivih bolesti, zdravu seksualnost i emocionalne odnose, može dovesti do dezinformiranosti, rizičnih ponašanja i dugoročnih posljedica po zdravlje mladih.

Kada je riječ o prevenciji ovisnosti, iako se povremeno provode nacionalne kampanje ili aktivnosti u školama, kontinuirani, lokalno prilagođeni programi prevencije nedostaju. Mladi su izloženi raznim rizičnim utjecajima, uključujući alkohol, duhan, droge i nove oblike ovisnosti poput pretjerane uporabe interneta i kockanja, a sustavna podrška u razvijanju zdravih životnih stilova i otpornosti na pritiske okoline često izostaje.

Zbog svega navedenog, izuzetno je važno razvijati preventivne i promotivne zdravstvene programe u partnerstvu sa:

- osnovnim školama i odgojno-obrazovnim institucijama,
- Domom zdravlja Šibenik i patronažnom službom,
- Zavod za javno zdravstvo ŠKŽ,
- Crvenim križem,
- nevladinim organizacijama koje se bave zdravljem i mladima.

Osim što se mlade treba informirati o osnovama fizičkog i mentalnog zdravlja, nužno je i:

- razvijati programe emocionalne pismenosti i nenasilne komunikacije,
- uključivati mlade u peer-to-peer edukacije i kampanje podizanja svijesti,
- uspostaviti mobilne ili digitalne savjetodavne usluge dostupne mladima i u ruralnim krajevima,

- potaknuti osnivanje lokalnog zdravstvenog savjetovišta za mlade, u suradnji s postojećim institucijama, ili barem omogućiti dolaske stručnjaka na periodičnoj osnovi (npr. mjesečno ili sezonski),
- pružiti podršku roditeljima i nastavnicima kroz radionice i informativne materijale kako bi lakše prepoznali znakove problema i adekvatno reagirali.

Također, važno je uključiti mlade u planiranje i provedbu ovakvih aktivnosti, kako bi programi bili prilagođeni njihovim stvarnim potrebama, a komunikacija ostvarena na njima blizak i razumljiv način.

Mjera 1: Osigurati dostupnost savjetovanih i preventivnih zdravstvenih programa za mlade

Aktivnost 1.1: Podupirati suradnju lokalnih škola, udruga i HZJZ-a na razvoju edukativnih i savjetodavnih programa

- **Cilj:** Osigurati mladima i njihovim roditeljima pristup savjetovanju o temama seksualnog i reproduktivnog zdravlja, ovisnosti, mentalnog zdravlja i rizičnih ponašanja
- **Ishodi:** Organizirani edukativni susreti, radionice i gostujuća savjetovišta barem 2 puta godišnje; Uspostavljena suradnja s HZJZ-om i školama
- **Nositelji:** Grad Skradin, HZJZ ŠKŽ, srednje škole na području ŠKŽ (u suradnji), udruge za mentalno zdravlje i zdravlje mladih

Mjera 2: Provoditi kampanje o zdravim stilovima života, mentalnom zdravlju i prevenciji ovisnosti

Aktivnost 2.1: Organizirati lokalne i digitalne kampanje (npr. društvene mreže, plakati, video spotovi)

- **Cilj:** Informirati mlade o važnosti brige za vlastito zdravlje, prevenciji ovisnosti, razvijanju zdravih životnih navika
- **Ishodi:** Provedena barem jedna kampanja godišnje s mladima kao kreatorima sadržaja (plakati, videi, IG/FB objave); Veći broj mladih uključenih u promotivne i preventivne aktivnosti
- **Nositelji:** Grad Skradin, škole na području ŠKŽ, HZJZ Šibenik, udruge za prevenciju ovisnosti, lokalni mediji

9. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU

Temelj ciljeva i mjera u području „Aktivnog sudjelovanja mladih u društvu“ počiva na konceptu aktivnog građanstva, odnosno ideji da „biti građanin“ ne znači samo imati određena prava na temelju pravnog statusa, već i preuzeti ulogu aktivnog sudionika u životu zajednice – kroz njezino osmišljavanje, kreiranje i razvoj.

Jedan od ključnih izazova u ovom području je nedostatak sustavnog ulaganja u infrastrukturu za rad i djelovanje mladih. Pasivnost mladih na društvenom i političkom planu u velikoj je mjeri posljedica nepoticajnog okruženja, kao i nedostatka materijalnih i organizacijskih uvjeta za provedbu aktivnosti koje bi bile usmjerene na njihovo informiranje, obrazovanje, osvještavanje i uključivanje.

Kako bi se suprotstavilo tendencijama pasivizacije, nužno je razvijati okruženje koje mladima omogućuje djelovanje – prvenstveno kroz udruge mladih, ali i putem neformalnih grupa i inicijativa koje sami mladi pokreću. Takve strukture osnažuju mlade da postanu aktivni kreatori društvenih promjena.

Klubovi za mlade imaju posebno važnu ulogu u tom procesu. Kada su opremljeni odgovarajućim resursima, oni mogu postati inkubatori ideja i inicijativa, mjesta gdje se provode raznovrsne aktivnosti – kulturne, edukativne, sportske, medijske, socijalno-volonterske i društveno-političke. Koncept kluba kao autonomnog prostora koji vode mladi za mlade stvara preduvjete za razvoj aktivnog građanstva i samoorganizacije.

Takvi prostori predstavljaju mogućnost za mlade da izgrade vlastite mreže, točke okupljanja i modele suradnje, a uz odgovarajuću podršku, oni postaju temelj za kreiranje i provedbu različitih programa i projekata usmjerenih na društvenu aktivaciju mladih i razvoj njihove zajednice.

Udruge mladih i za mlade pritom imaju ključnu ulogu, jer kroz svoje aktivnosti odgovaraju na stvarne potrebe mladih, potiču njihovo sudjelovanje u javnom životu i stvaraju prilike za razvoj društvene odgovornosti, solidarnosti i međusobne suradnje.

Mjera 1: Uspostaviti i provoditi program projektne podrške udrugama mladih / za mlade u Skradinu

Obrazloženje:

U Skradinu trenutno nedostaje strukturirana podrška za udruge mladih, neformalne inicijative i klubove mladih. Radi se o maloj zajednici u kojoj je važno omogućiti mladima prostor za izražavanje, aktivnost i samoorganiziranje, ali i osigurati stabilan model podrške kroz javni natječaj.

Aktivnost 1.1: Ustrojavanje projektne podrške udrugama mladih/za mlade

- **Cilj:** Uspostaviti jasan godišnji model potpore udrugama i inicijativama mladih za provedbu aktivnosti na području kulture, medija, ekologije, volonterstva, društvene participacije i dr.

- **Ishodi:**
 - Raspisan godišnji javni poziv za projekte mladih
 - Dodijeljena projektna sredstva i izrađeni opisni i financijski izvještaji
 - Podržane najmanje 2 inicijative mladih godišnje
 - Povećan broj aktivnih mladih u udrugama/inicijativama
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, Savjet mladih Šibensko-kninske županije, Savjet mladih Grada Skradina

Mjera 2: Poticati dijalog između mladih i donositelja lokalnih odluka

Obrazloženje:

Mnogi mladi u Skradinu doživljavaju lokalne institucije kao udaljene i nepoznate. Kroz dijalog i zajedničke aktivnosti s donositeljima odluka može se graditi povjerenje i aktivnije uključivanje mladih u lokalne procese.

Aktivnost 2.1: Organizacija susreta i edukativnih događanja za mlade i donositelje odluka

- **Cilj:** Povezati mlade, njihove udruge/inicijative i lokalne vlasti kroz redovite susrete, dijalog, neformalne radionice i javna savjetovanja
- **Ishodi:**
 - Održano najmanje 2 događanja godišnje (okrugli stol, edukativna radionica, rasprava)
 - Povećan broj mladih sudionika u lokalnim procesima
 - Uključeni mladi u kreiranje lokalnih prioriteta (npr. kroz radne skupine)
- **Nositelji:** Grad Skradin, Savjet mladih ŠKŽ, Savjet mladih Grada Skradina, lokalne udruge, srednje škole u ŠKŽ

Mjera 3: Razvijati i afirmirati volonterstvo među mladima

Obrazloženje:

Volonterstvo je odličan alat za uključivanje mladih u život zajednice, razvijanje novih vještina i izgradnju društveno korisnih inicijativa. Potrebno je promovirati vrijednosti volonterstva i sustavno ih poticati kroz natječaje, nagrade i organiziranu podršku.

Aktivnost 3.1: Promocija i organizacija volonterskih aktivnosti mladih

- **Cilj:** Potaknuti razvoj volonterskih aktivnosti mladih, posebno kroz suradnju s lokalnim OCD-ima, školama i županijskim volonterskim centrom (Volonterski centar „POZITIVA“)

- **Ishodi:**
 - Izrađen lokalni natječaj za „volontersku inicijativu mladih“
 - Organizirana najmanje 1 volonterska akcija godišnje
 - Dodijeljena godišnja nagrada za volonterski doprinos mladih
 - Ostvarena suradnja s Volonterskim centrom „POZITIVA“
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, Savjet mladih ŠKŽ, Savjet mladih Grada Skradina, Volonterski centar „POZITIVA“

10. KULTURA I MLADI

Kultura ima ključnu ulogu u oblikovanju identiteta mladih i razvoju osjećaja pripadnosti zajednici u kojoj žive. Zbog toga je važno da kulturno stvaralaštvo mladih bude prepoznato, podržano i adekvatno vrednovano. Kultura utječe na oblikovanje vrijednosti i stavova mladih te značajno doprinosi njihovoj socijalizaciji, osobnom razvoju i društvenoj afirmaciji.

Osim što služi kao način kvalitetnog provođenja slobodnog vremena, kultura za mlade predstavlja i prostor djelovanja. Mladi nisu samo konzumenti kulturnih sadržaja – oni često aktivno sudjeluju u kulturnom i umjetničkom stvaralaštvu kroz različite oblike samoorganizacije i kreativnog izražavanja. Korištenjem dostupnih resursa, mnogi mladi postaju samostalni nositelji kulturnih inicijativa koje doprinose javnom dobru i dostupne su široj zajednici.

Kulturno stvaralaštvo mladih uključuje različite oblike izražavanja, kako u okviru institucionalne kulture, tako i u alternativnim i neformalnim oblicima – poput glazbe, plesa, kazališta, filma, fotografije, slikarstva, elektroničkih i novih medija te mnogih drugih oblika umjetnosti.

Pored toga, fizička aktivnost i bavljenje sportom važni su segmenti provođenja slobodnog vremena koji izravno doprinose fizičkom i mentalnom zdravlju mladih, te ih treba kontinuirano poticati i razvijati.

Važnu ulogu sve više dobiva i volonterizam, kao oblik društveno korisnog djelovanja mladih. Kroz volonterske aktivnosti mladi razvijaju socijalne vještine, osjećaj odgovornosti i doprinose zajednici – bilo samostalno ili kroz djelovanje u okviru organizacija civilnog društva.

Ipak, kulturne i umjetničke aktivnosti mladih često ostaju na marginama društvenog interesa. Javne kulturne institucije često ne nude dovoljno sadržaja prilagođenih mladima, a dodatno otežavaju situaciju uskraćujući pristup svojim prostorima i resursima za realizaciju projekata koje mladi sami iniciraju.

Kako bi se povećala vidljivost, dostupnost i utjecaj kulturnih aktivnosti mladih, nužno je razvijati poticajno okruženje koje im omogućuje slobodno izražavanje, stvaranje i sudjelovanje – ne samo kao publike, već i kao ravnopravnih stvaratelja kulturnog života zajednice.

Mjera 1: Poticati afirmaciju kulturno-umjetničkog rada mladih kroz organizaciju lokalnih manifestacija i dostupnih sadržaja

Obrazloženje:

U malim sredinama poput Skradina kulturni sadržaji za mlade često su oskudni, a kreativnost mladih ostaje nevidljiva zbog nedostatka prilika. Nužno je poticati lokalne manifestacije i prostore gdje mladi mogu pokazati i razvijati svoje talente, bilo u glazbi, plesu, fotografiji, vizualnoj umjetnosti ili digitalnom stvaralaštvu.

Aktivnost 1.1: Organizacija kulturnih događanja i natječaja za mlade stvaratelje

- **Cilj:** Poticati kulturno izražavanje mladih kroz potporu javnim događanjima, javne pozive mladim umjetnicima i poticanje suradnje mladih s lokalnim kulturnim institucijama.
- **Ishodi:**
 - Održana najmanje jedna manifestacija godišnje usmjerena na mlade stvaratelje (npr. „Mali festival mladih umjetnika Skradina“)
 - Organiziran natječaj za neafirmirane mlade umjetnike iz Skradina i okolice
 - Omogućeno besplatno korištenje javnih prostora (npr. dom kulture, gradski trg) za kulturne inicijative mladih
 - Povećano sudjelovanje mladih u kulturnom životu grada
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, Turistička zajednica Skradin, Savjet mladih ŠKŽ, Savjet mladih Grada Skradina

11. MLADI U EUROPSKOM I GLOBALNOM OKRUŽENJU

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju otvorile su se brojne mogućnosti za razvoj javnih politika usmjerenih mladima, uz usklađivanje s europskim standardima i praksama. Jedan od ključnih alata u oblikovanju takvih politika jest *metoda otvorene koordinacije*, odnosno *strukturirani dijalog s mladima*. Ovaj proces omogućuje da se mladi aktivno konzultiraju i uključuju u donošenje odluka koje se tiču njihova života – kako na nacionalnoj, tako i na europskoj razini.

Cilj strukturiranog dijaloga jest osigurati da glas mladih bude prepoznat i uzet u obzir prilikom oblikovanja politika koje utječu na njihov život, razvoj i budućnost. Time se mladima omogućuje da ne budu samo pasivni korisnici odluka, već aktivni sudionici u njihovom kreiranju. Poseban naglasak stavlja se na sudjelovanje mladih na lokalnoj i regionalnoj razini, gdje se njihovo uključivanje može najizravnije odraziti na svakodnevni život zajednice.

Europska strategija za mlade, u okviru poglavlja „*Mladi i svijet*“, temelji se na suradnji država članica putem otvorene metode koordinacije, redovitoj izradi izvješća o mladima na razini EU, aktivnostima strukturiranog dijaloga te razmjeni dobrih praksi i podršci radu s mladima. Slične vrijednosti zagovaraju i Vijeće Europe te Ujedinjeni narodi, koji također potiču aktivno uključivanje mladih u donošenje odluka i globalne procese.

Međutim, u praksi se pokazuje kako su mladi često nedovoljno informirani o dostupnim mehanizmima sudjelovanja, svojim pravima, kao i mogućnostima za osobni i profesionalni razvoj unutar europskih i međunarodnih okvira – poput programa Erasmus+, volontiranja ili sudjelovanja u savjetodavnim tijelima EU. Ti procesi mladima nerijetko djeluju apstraktno, udaljeno i teško dostižno.

Rezultati ispitivanja potreba mladih u lokalnoj zajednici pokazali su kako je informiranost o oblicima mobilnosti, sudjelovanju u međunarodnim projektima i mogućnostima uključivanja u europske političke procese vrlo niska. Mladi često nemaju jasnu sliku o koracima koje trebaju poduzeti za uključivanje u takve aktivnosti, kao ni pristup podršci koja bi ih na tom putu usmjerila.

Upravo zato, važno je na lokalnoj razini razvijati sustave informiranja, osnaživanja i povezivanja mladih s dostupnim europskim i međunarodnim inicijativama kako bi aktivno sudjelovali u oblikovanju svoje budućnosti – i kao pojedinci i kao građani Europe.

Mjera 1: Razvijati sustav informiranja mladih o mobilnostima, sudjelovanju i međunarodnim mogućnostima

Obrazloženje:

Zbog geografske i institucionalne izoliranosti, mladi iz Skradina često nisu informirani o prilikama koje im se nude kroz europske programe (Erasmus+, ESC, DiscoverEU i dr.). Postoji veliki potencijal u jačanju suradnje s OCD-ima i školama u Šibeniku i Kninu.

Aktivnost 1.1: Kreirati digitalni i fizički info-kutak za mobilnosti i EU programe

- **Cilj:** Stvoriti pristupačan i jednostavan kanal informiranja o svim mogućnostima za mobilnost i uključivanje u europske i globalne procese.
- **Ishodi:**
 - Uspostavljena informativna točka (fizička i online) u gradskoj knjižnici, školi ili gradskoj upravi
 - Objavljene mjesečne informacije o EU programima, mobilnostima, razmjenama i natjecajima za mlade
 - Povećan broj mladih koji se prijavljuju na Erasmus+ projekte i međunarodne aktivnosti
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, Savjet mladih ŠKŽ, Savjet mladih Grada Skradina, Osnovna škola Skradin, Europe Direct Šibensko-kninske županije

Aktivnost 1.2: Edukacija lokalnih osoba za prijavu i provedbu Erasmus+ i ESC programa

- **Cilj:** Osposobiti ključne osobe u lokalnoj zajednici za pisanje i provedbu projekata mobilnosti mladih (Erasmus+ KA1, ESC).
- **Ishod:**
 - Minimalno 2 osobe iz Grada Skradina i/ili lokalnih OCD-a završilo edukaciju o vođenju Erasmus+ projekata
 - Prijavljen barem 1 projekt mobilnosti do kraja 2026.
 - Povećana spremnost lokalne zajednice na suradnju u međunarodnim projektima
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, Savjet mladih ŠKŽ, Savjet mladih Grada Skradina, Razvojna agencija Šibensko-kninske županije

12. PRAĆENJE PROVEDBE I OSTVARENOSTI STRATEGIJE ZA MLADE GRADA SKRADINA

Mjera 1: Izraditi godišnje izvješće o ostvarenosti Strategije za mlade Grada Skradina

Aktivnost 1.1: Izrada godišnjeg izvješća o provedbi strategije

- **Cilj:** Osigurati transparentno praćenje i evaluaciju mjera i aktivnosti provedenih u okviru Strategije za mlade.
- **Opis:** Izvješće se temelji na praćenju provedbe aktivnosti, uključenih dionika, ostvarenosti planiranih ciljeva i broju mladih obuhvaćenih strategijom.
- **Ishodi:**
 - Izrađeno godišnje izvješće o ostvarenosti strategije
 - Dokumentirana provedba po dionicima, broju i vrsti aktivnosti
 - Prikazano stvarno sudjelovanje mladih i evaluacija učinaka aktivnosti
- **Nositelji:** Grad Skradin, lokalne udruge, partneri u provedbi

Mjera 2: Vrednovati rad Savjeta mladih Grada Skradina

Aktivnost 2.1: Evaluacija djelovanja Savjeta mladih Grada Skradina

- **Cilj:** Povećati učinkovitost i vidljivost Savjeta mladih kroz vrednovanje njegova rada.
- **Opis:** Provesti anketiranje relevantnih dionika o radu Savjeta, njegovom doprinosu programskim aktivnostima te razini uključenosti mladih u donošenje odluka.
- **Ishodi:**
 - Izrađen i distribuiran upitnik o zadovoljstvu radom Savjeta mladih
 - Prikupljene povratne informacije od OCD-a, mladih i predstavnika Grada
 - Izrađeno godišnje izvješće o radu Savjeta mladih s preporukama za poboljšanje
- **Nositelji:** Grad Skradin

13. ZAKLJUČAK

Provedba Strategije za mlade Grada Skradina predstavlja strategijski okvir za usmjeravanje i jačanje uloge mladih u zajednici te oblikovanje lokalnih politika koje su utemeljene na stvarnim potrebama i potencijalima mladih.

Grad Skradin se, unatoč manjoj veličini, pokazuje kao lokalna zajednica s velikim resursima u obliku prirodne i kulturne baštine, bliske socijalne povezanosti, te volje lokalnih dionika da se aktivno uključe u rad s mladima.

Strategija je izrađena kako bi:

- Prepoznala potrebe mladih,
- Povezala postojeće dionike (OCD-i, škole, kulturne ustanove, sportski klubovi),
- Ponudila konkretne mjere koje su izvedive uz dostupne resurse.

Savjet mladih Grada Skradina, kao savjetodavno tijelo, može imati važnu ulogu u predstavljanju interesa mladih i jačanju njihove participacije u lokalnoj zajednici. Grad Skradin, kao koordinator Strategije, osigurava prostorne, financijske i organizacijske uvjete za provedbu aktivnosti, uz uvažavanje principa otvorenosti, uključivosti i međusektorske suradnje.

Ciljevi provedbe Strategije:

- Povećati uključenost mladih u lokalni društveni i politički život,
- Osnažiti kapacitete mladih i organizacija koje s mladima rade,
- Poticati zapošljavanje, mobilnost, kulturu i volonterstvo mladih,
- Promicati vrijednosti građanskog angažmana i jednakih prilika.

Svrha Strategije je:

- Prepoznati i pravovremeno odgovoriti na potrebe mladih u Skradinu,
- Graditi inkluzivnu i poticajnu zajednicu za mlade,
- Primijeniti principe:
 - a) Dostupnosti i jednakosti pristupa resursima
 - b) Realnosti financijskih i organizacijskih mogućnosti
 - c) Aktivacije i podrške ljudskim resursima
 - d) Transparentnosti u odlučivanju i financiranju
 - e) Aktivnog uključivanja mladih u razvoj zajednice